

hraničnej čiary na žetelateľnú vzdialenosť je rozsiahle... Pokladajú však prestúpenie terajšej hranice za odôvodnené v rozsahu, ktorý si vyžadujú vojenské operácie. V tomto zmysle sú ochotní predložiť Slovákom návrh, ktorý by im v takejto forme uľahčil sprostredkovanie.“ – DIMK, III, s. 607, č. 489.

³ Dňa 18. 3. 1939 maďarský konzul z Bratislavy hlásil svojej vláde, že F. Durčanský mu oznámil, že podľa správ slovenských vojenských orgánov maďarské jednotky prekročili slovenské hranice do hĺbky 10 kilometrov v smere Humenné a Sobrance. Toto prekročenie slovenská vláda berie na vedomie iba v tom prípade, že Maďarsko uznáva administratívnu hranicu medzi Slovenskom a Podkarpatskou Rusou za štátnu hranicu. – MOL, Küm. pol. 1939, 457 cs. 65/7 –1360 (338).

183

20. marec 1939, Bratislava.

Záznam J. Ciekeru o hlásení kapitána M. Turzáka o prekročení hranice Slovenska maďarskými jednotkami v údolí rieky Uhu.

Záznam

Do ministerstva zahraničných vecí dostavil sa člen delimitačnej komisie kapitán Turzák. Teraz je pridelený na ministerstvo národnej obrany v Bratislave na III. oddelenie a zdelil mi toto:

Veliteľ VI. zboru podplukovník Malár hlási, že maďarské vojenské jednotky prekročili krajinskú hranicu na Uhu, severne od Užhorodu a obsadili dediny západne od Uhu, a to: Onokovce, Kamenica, Perečín, Dubrinič a Veľké Berezné. Ďalej veliteľ VI. zboru podotýka, že Maďari sú ochotní rešpektovať bývalú administratívnu hranicu medzi Slovenskom a Podkarpatskou Rusou, ale žiadajú, aby bol vládou vyslaný na miesto poverený delegát, ktorý by túto hranicu na základe mapového operátu v teréne vytýčil.¹

Zaznamenal:
Dr. Cieker

SNA, MZV, kart. 79, f.: Maďarské vojsko, pohyb na hraniciach, bez č. Kópia, strojopis.

¹ V ten istý deň MNO hlási Š. Haššikovi do Michaloviec, že „MZV oznamuje, že štátnu hranicu medzi Slovenskom a Podkarpatskou Rusou tvorí bývalá krajinská hranica (t. j. rieka Uhu). Preto nepovažuje za potrebné, aby tam vyslalo delegáta“. – VHA, Praha, 1939, fond 53, f. 111, č. tel. 181.

184

21. marec 1939, Bratislava.

Záznam J. Mikuša o hlásení štábného kapitána A. Androviča o pohyboch maďarských jednotiek pri južných hraniciach Slovenska.

Záznam

Navštívil ma pán štábný kapitán Androvič z 2. oddelenia Hlavného štábu a oznámil mi, že

vzhľadom na vecný vzťah medzi agendou 2. oddelenia Hlavného štábu a ministerstvom zahraničných vecí bude treba, aby bol medzi týmito dvoma úradmi udržiavaný stály styk, t. j. aby sa oba úrady navzájom o všetkých správach politickej i vojenskej povahy informovali. Uznal som potrebu tohto styku.

Štábný kapitán Androvič mi potom oznámil, že podľa vojenských hlásení z hraníc južného Slovenska maďarská armáda koná presuny a že v priestore Rožňava – Betliar bol zistený pohyb jedného maďarského pluku a v priestore Košice – Levice silnejšie maďarské jednotky.

Podľa jednej verzie tieto opatrenia maďarskej armády sledujú cieľ zaistiť maďarskú hranicu proti nemeckému vojsku na Slovensku, podľa druhej verzie má to byť príprava k okupácii Slovenska maďarským vojskom, určené na 23. marec t. r.¹

Zaznamenal:
Dr. Mikuš²

SNA, MZV, kart. 79, f.: Maďarské vojsko, pohyb na hraniciach, č. 196. Originál, strojopis.

¹ Dňa 21. 3. 1939 I. Csáky cez maďarského vyslanca vo Varsave veľmi dôverne oznámil J. Beckovi: „Budem sa usilovať posunúť rusínsko-slovenskú hranicu cestou fait accompli. Situácia je tam aj tak nepokojná, už došlo k zrážkam. Vojsko do dvoch dní vychoduje a zastaví sa podľa vývoja situácie.“ – DIMK, IV, s. 95, č. 13.

² Na spodnej časti spisu rukopisná poznámka J. Ciekera: „Prednesené generálnemu konzulovi Nemecka. (Dr. Pissko).“

185

22. marec 1939, Bratislava.

Záznam o hlásení žandárskej stanice v Zlatých Moravciach ministerstvu vnútra o pohyboch maďarského vojska na južnom pohraničí Slovenska.

Úradný záznam

Kapitán Plakinger hlási o 9.45 hod.:

Maďari postupujú smerom na Veľké Krškany a Bátovce. Sila nie je známa. Správu dostalo oddelenie telefonicky od vládneho komisára Ursiniho z Pukanca, ktorý žiadal o vyslanie pohotovostného oddielu.

V Maďarsku mobilizujú 50 – 51 ročník. Levice sú plné vojska. Na odstúpenom území sa rekvirujú dopravné prostriedky. Nováčkovia sa v Leviciach vyzliekajú a do uniformy sa obliekajú záložníci. Maďari údajne chcú 25. marca obsadiť Slovensko. Dňa 21. marca začali Maďari o 10. hodine mobilizovať aj na obsadenom území. V okolí Malých a Veľkých Šarlúch sa sústreďuje maďarské vojsko a niektoré oddiely tiahnu na Nové Zámky. V Leviciach je asi 8 000 mužov maďarského vojska a poľného delostrelectva.

Prevzal:
štábný kapitán Bodický